УРГИЙН ЭШ ТҮҮХЭ УЛС МОНГОЛЫН ТҮҮХЭЭС ЭХЭЛДГИЙ УХААРАХ

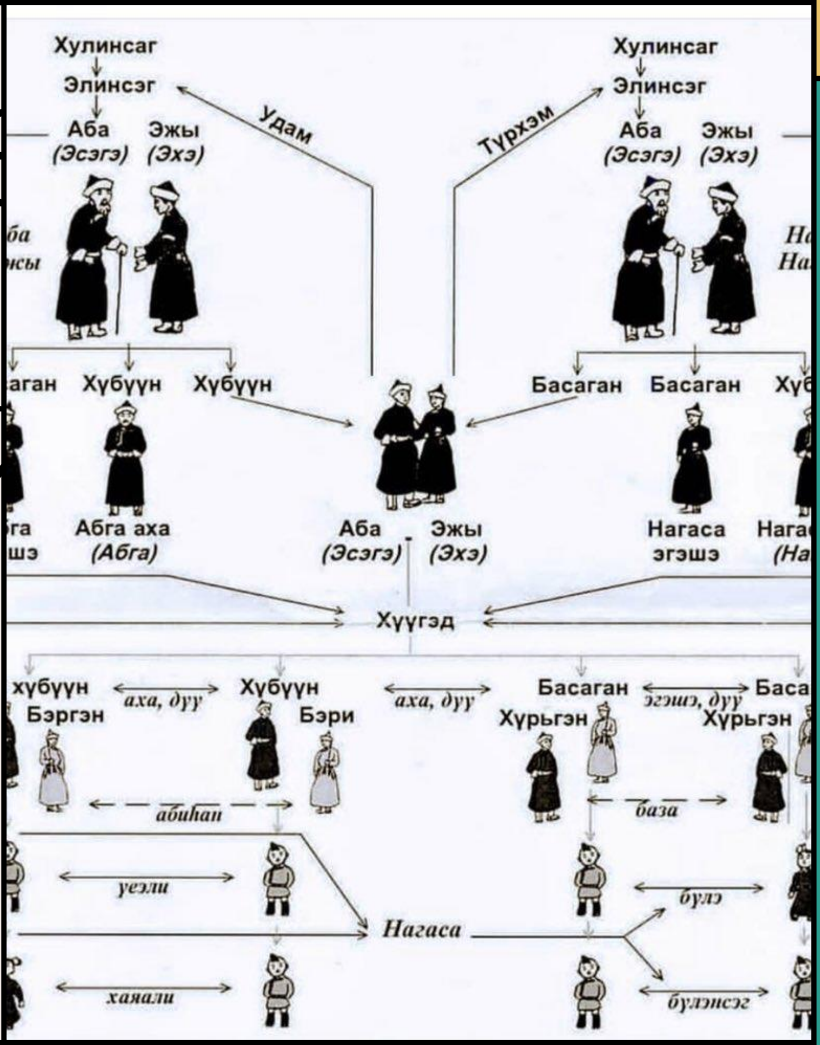

Mirjam Nilsson

http://old.econtent.edu.mn/lessons/EBS/10rangi/irgen/271

Теле хичээл

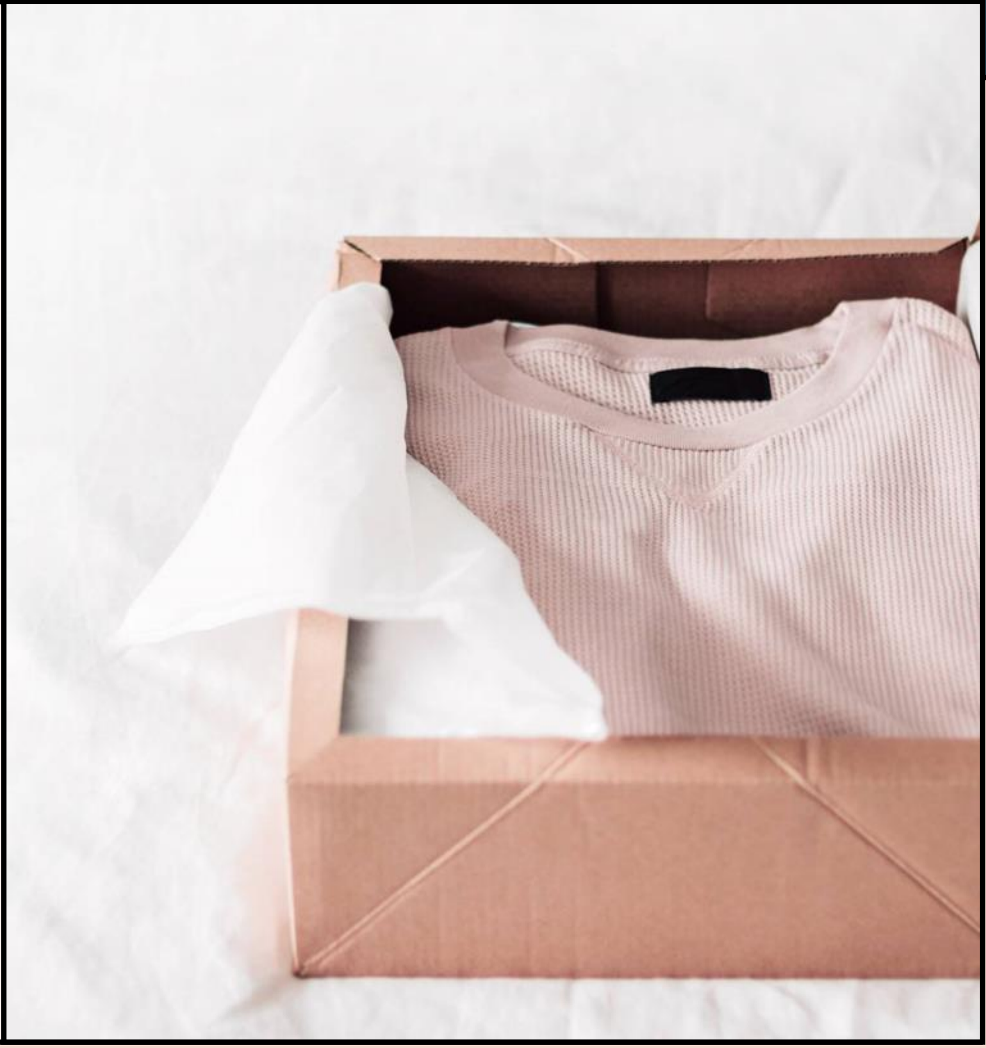

Миний бие өөрөөс дээшхи 9 үеийн дотор үе үеийн өвгө, эмгэ нартайгаа холбогдох цусан төрлийн хамаатлын түвшин (хувиар)

Хүснэгт 1

Үе удмын дугаар	Удмын нэр	Цусан төрлийн хамаатал (%)	Удмын нэр	Цусан төрлийн хамаатал (%)
IX	……………	**0.1953125**	……………	**0.1953125**
VIII	Өндөр өвгө	**0.390625**	Өндөр эмгэ	**0.390625**
VII	Холбоо өвгө	**0.78125**	Холбоо эмгэ	**0.78125**
VI	Хулан өвгө	**1.5625**	Хулан эмгэ	**1.5625**
V	Элэн өвгө	**3.125**	Элэн эмгэ	**3.125**
IV	Хуланц өвгө	**6.25**	Хуланц эмгэ	**6.25**
III	Элэнц өвгө	**12.50**	Элэнц эмгэ	**12.50**
II	Өвгө эцэг	**25.0**	Эмгэ эх	**25.0**
I	**Эцэг**	**50.0**	**Эх**	**50.0**
	Би өөрөө		Би өөрөө	

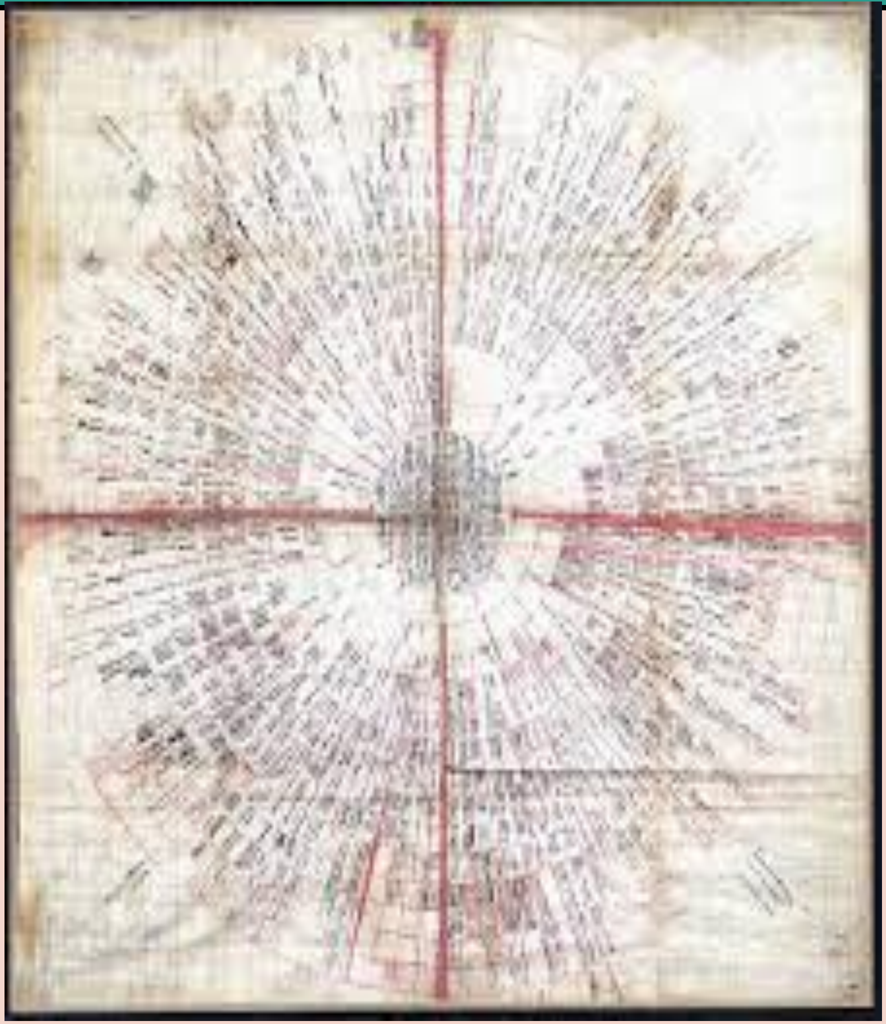

Халхын дөрвөн ханы нэг болох Сэцэн хан Шорлойн гэрийн угийн бичгийн тойргийн урт нь 20 метр. 11 үе удмын 13 мянган эрэгтэй хүний нэр багтжээ. Угийн бичгийг анх 1620-1905 онд бичсэн байна.Гэрсэнз Жалайр хун тайжийн удам Аминдуралын ач Шолой нь 1577 онд төрсөн багөөд 1620 онд Далай ламаас “Махасамади Сэцэн хан” цол хүртжээ. 1627 онд эцгийн орыг залгаж, Сэцэн ханы хошууг захирч байсан.

Боржигин овогт Ядамжавын ургийн зураглал

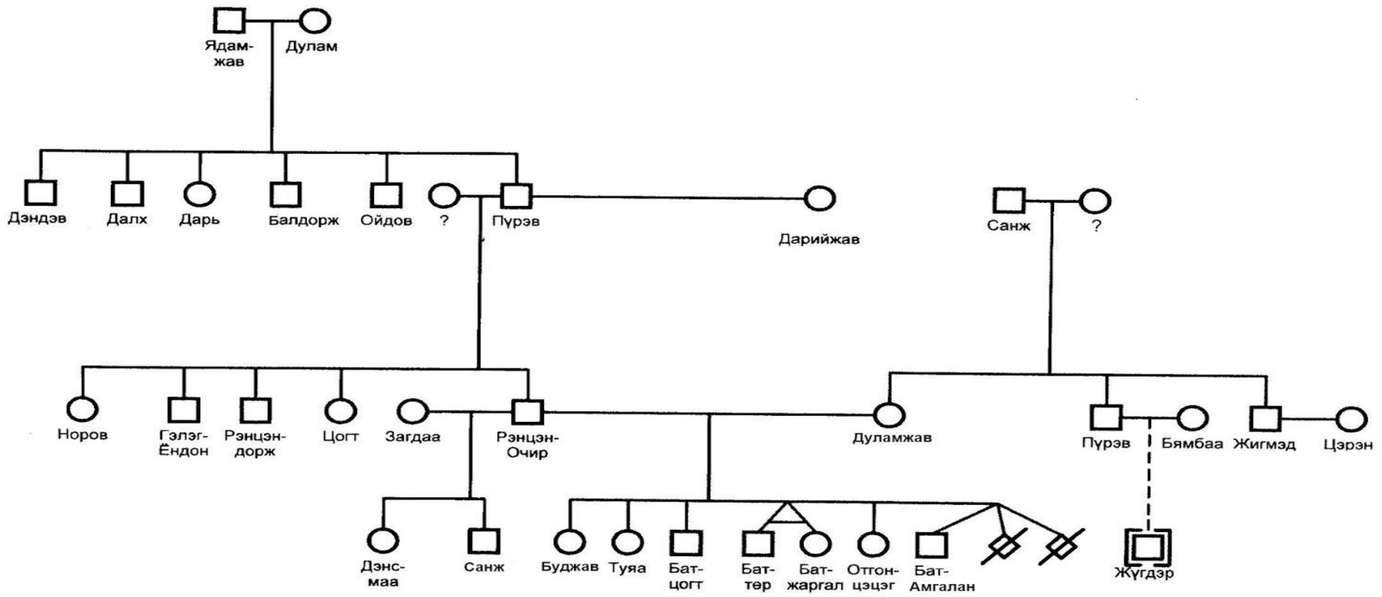

Зураг 2. Ургийн зураглалын жишээ

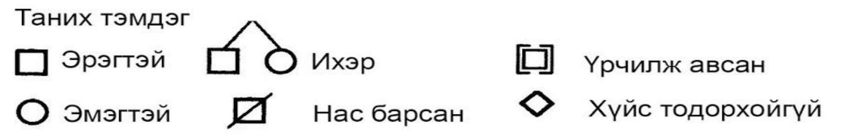

https://online.fliphtml5.com/txamc/eokl/

УРГИЙН БИЧГИЙН АЧ ХОЛБОГДОЛ

1

ТҮҮХ СОЁЛОО ДЭЭДЛЭХ

2

УРАГ УДМАА МЭДЭХ

3

ЦУС ОЙРТОХООС АЮУЛААС ХАМГААЛАХ

4

АЙЛ ГЭРИЙН НЭР ХҮНДИЙГ ХАМГААЛАХ

5

ТУХАЙН ЯСТАН ҮНДЭСТНИЙ ГАРАЛ ТҮҮХИЙГ МЭДЭХ

ДАСГАЛ-5

1. Чингис хаан Бөртэ хатныг яагаад хаа хол Хонгирад аймгаас авсан юм бол?
2. “Уг муутыг усан дотроос түймэр авах” гэсэн нь ямар утгатай вэ?
3. Чи ураг удамтай холбоотой ямар цээрийн ёс мэдэх вэ? Учрыг нь тайлбарлаарай.
4. Дараах зураг юуг илэрхийлж буйг ажиглан, сэтгэгдлээ бичээрэй.
5. Цус ойртолтоос ямар үр дагавар гарах вэ? Жагсаан бичээрэй.

Зураг 49.